herpy

FRØER

Riggenbach's Reed Frog

Hyperolius riggenbachi

En lille, farvestærk højlandsfrø fra Cameroun og det østlige Nigeria, med snirklede tegninger i sort, rødt og gult og en orange til rød bug. *Hyperolius riggenbachi* er nataktiv, lever af små insekter, kræver et højt, lyst terrarie og yngler i vand, når regnen sætter ind.

Familie: Hyperoliidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**3-4 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**4-12 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Bjergskov og vådområde**
Hudgift	**Ingen kendt**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 30 × 40 cm** L × B × H til 4 voksne dyr
Temperatur, dag	**21-26 °C**
Temperatur, nat	**17-20 °C**
Luftfugtighed	**65-80 %**
Vand	**Vandskål** dybde 3-5 cm
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**I gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**I vand**
Kønsmoden	**12 mdr.**
Æg pr. lægning	**30-300**
Klækning	**6-8 dage**
Larvetid	**45-120 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES-listerne, så der kræves ingen CITES-papirer. Dyr i handlen er oftest vildfangne, så spørg efter opdrættede dyr. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Hyperolius riggenbachi er en lille træfrø i familien Hyperoliidae. Hannerne er omkring 3 cm, mens hunnerne bliver lidt større og når op på omkring 4 cm. Det er en kraftigt tegnet art, og udseendet svinger fra egn til egn. Der skelnes mellem to former. Hos nominatformen er ryggen dækket af et sammenslynget, ormeagtigt mønster i sort, rødt og gult, og bugen er orange. Hos *H. riggenbachi hieroglyphicus* er mønstret enten lysegult på mørk bund eller mørkt på gul bund, bugen er stærkt orange eller rød, og ydersiden af for- og bagben er skinnende rød. Hanner og hunner er desuden farvet forskelligt.

Arten blev beskrevet i 1910 af Fritz Nieden under navnet *Rappia riggenbachi*, og navnet hædrer Fritz Wilhelm Riggenbach (1864-1944). Underarten *hieroglyphicus* blev beskrevet i 1931 af Ernst Ahl. Hos *Hyperolius* ligger pupillen vandret, og det adskiller slægten fra de madagaskiske slægtninge, hvis pupil er lodret.

Frøen er aktiv om natten, og om dagen sidder den ofte urørlig på et blad eller en rude. Hannerne er højrøstede og forsvarer en yndlingsplads med deres kald, så arten egner sig dårligt til et soveværelse. Der er ikke dokumenteret hudgift hos arten, men padder bør som altid ikke håndteres unødigt, og hænderne vaskes efter kontakt med dyr eller terrarium. Størrelse, levetid og avlstal for arten er kun sparsomt belyst, og hvor et tal er lånt fra en beslægtet *Hyperolius*-art, står det i teksten. Levetiden er ikke dokumenteret. Hos den lidt mindre *Hyperolius pickersgilli* lever hannerne 4-6 år og hunnerne 10-12 år i fangenskab, og derfra kommer intervallet 4-12 år.

Udbredelse og levested

Hyperolius riggenbachi findes i det vestlige og nordlige Cameroun og i det sydøstlige Nigeria. I Cameroun lever den i Bamenda-højlandet, bl.a. ved Bamenda, Bafut, Bafoussam og Mount Oku, og videre øst på Adamawa-plateauet, fx på Tchabal Mbabo og ved Mayo Darlé. I Nigeria findes den på Mambilla-plateauet og Obudu-plateauet og i Gashaka-Gumti Nationalpark.

Udbredelsen er lille og holder sig til højlandet. Langt de fleste fund stammer fra Cameroun, og kun en mindre del fra Nigeria. Arten er almindelig inden for sit område, men truet af tab af levested.

> **Oprindelig udbredelse:** Cameroun og Nigeria.

LEVESTED

Arten lever i fugtige områder og langs små, skovbevoksede vandløb i bjergrigt græsland. Hovedparten af de kendte fund ligger mellem omkring 900 og 1.800 meters højde, og den er set helt op i knap 2.000 meters højde ved Elak-Oku på Mount Oku. Klimaet i Bamenda-højlandet er køligere end i lavlandet, især om natten, og der er en tydelig regntid. Konkrete måltal for temperatur og luftfugtighed i frøens levested er ikke dokumenteret.

Arten klarer sig usædvanligt godt i landbrugsland og er en af de få frøer, der stadig findes i stærkt påvirkede områder. Alligevel presser rydning til landbrug, indsamling af brænde og nye bebyggelser dens levesteder. Det vides ikke, hvor godt den tåler sprøjtegifte og mere intensiv drift. Om dagen hviler den på vegetation tæt på vand, og om natten kalder hannerne fra planter ved vandkanten.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Til fire voksne dyr bør terrariet mindst være 60 × 30 × 40 cm (længde × bredde × højde). Til de mindste rørfrøer regnes 50 × 25 × 30 cm til fire til seks dyr, men *H. riggenbachi* bliver større end de helt små arter, og frøerne er hurtige og udnytter al pladsen, så et lidt større terrarie er bedre. Et terrarie med frontdør er bedre end et, der åbnes ovenfra, fordi frøerne let hopper eller løber opad, når lågen åbnes. Låget skal slutte tæt og have fint net, så luften kan skifte, og ingen slipper ud.

De fleste *Hyperolius*-arter sover på vegetation om dagen, så beplantningen er vigtig. Egnede planter er svigermorstunge, små redebregner, philodendron med store blade og gyldenranke. Skyl planterne grundigt og lad dem stå udenfor terrariet i nogle uger, så rester af gødning, bladglans og sprøjtemidler forsvinder. Kunstige planter fungerer også. Tilføj grene af drivtømmer, bambus og korkbark som siddepladser.

Bunden betyder ikke så meget, fordi frøerne sjældent går på jorden, men den skal være nem at holde ren. Et lag grus under en nettet adskillelse og et lag fugtig sphagnum ovenpå holder mosset fra at blive vandmættet, og mosset skal kun skiftes med nogle måneders mellemrum, så længe terrariet dufter friskt. Kokosmuld og jordblandinger med planter fungerer også, og fugtig køkkenrulle er en enkel løsning til en karantæneboks, men skal skiftes flere gange om ugen. En nyindkøbt gruppe holdes en måneds tid i et enkelt opsat terrarie, så man kan holde øje med dyrene.

TEMPERATUR

Om dagen skal temperaturen i terrariet være 21-26 °C, og om natten må den falde til 17-20 °C. Et fald på omkring 5 °C om natten svarer til en højlandsart og er sundt. Sluk al belysning om natten.

Til mange *Hyperolius*-arter anbefales en varm plet på op til omkring 30 °C under en lav varmepære. For *H. riggenbachi*, der lever i køligt højland, er det ikke dokumenteret, at den har brug for en varm plet, så den er udeladt her. Frøer, der sidder længe i varmen, tørrer ud, og i høj varme øges risikoen for bakterie- og svampeangreb. Hold derfor terrariet væk fra sydvendte vinduer, og mål temperaturen på flere steder med et digitalt termometer.

En stue med almindelig stuetemperatur er ofte nok. Er der koldt om vinteren, kan en svag varmemåtte på siden eller en lav pære på termostat hæve temperaturen. Tegn på for lav temperatur er manglende appetit og dyr, der sidder sammenkrøbet.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal ligge på 65-80 %. Tallet er ikke dokumenteret for arten, men lånt fra *Hyperolius pickersgilli*. Sprøjt terrariet med lunkent, rent vand hver aften, når frøerne vågner, og gerne let igen om dagen. Frøerne drikker og optager vand fra blade og vægge, så fugtige blade er vigtige. Hold luften i bevægelse med netåbninger, så terrariet ikke bliver stillestående og muggent, og tør overskydende vand op fra ruderne, hvis de er dryppende våde hele dagen.

I naturen veksler fugten mellem regntid og tørtid, og terrariet kan efterligne det ved at være lidt tørrere i en periode og derefter spraye kraftigt flere gange om dagen. En lille nedgang i fugtighed i løbet af dagen er normal, men dyrene skal ikke tørre ud. Er der meget fugt, skal ventilationen være ekstra god.

VAND OG VANDKVALITET

Stil en bred, lav vandskål på 3-5 cm dybde i terrariet, og hold den fuld hele tiden. Frøerne sidder ofte i vandet om natten og dykker ned, når de bliver forskrækkede. Giv dem en let vej op af skålen med sten, bark eller en plante, så de ikke drukner. Vandet må ikke indeholde klor eller kloramin. Brug afkloreret postevand med vandbehandler, regnvand eller omvendt osmose-vand tilsat mineraler til akvarier. Skift vandet hver dag, og fjern døde foderdyr og ekskrementer med det samme.

Padder optager vand og opløste stoffer gennem huden, så rengøringsmidler, sæbe, creme og hånddesinfektion må ikke komme i kontakt med skålen eller terrariet. Skyl skålen med rent vand, og brug ikke sæbe.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

LYS OG UVB

Frøen får gavn af kraftigt lys, så et lyst terrarie er et godt udgangspunkt. Brug lysrør eller LED med en farvetemperatur på 5.000-6.500 K, der dækker hele terrariets længde, og tænd dem 12 timer om dagen på et tænd-sluk-ur. Kraftigt hvidt lys fremmer farver og aktivitet. En almindelig glødepære giver varme, men ikke godt lys.

Der er ikke fastslået noget UVB-behov for arten, så UVB er valgfrit. Rørfrøer sover ofte på blade i ret åbent terræn, så et lysrør med lav UVB-udstråling er dog et rimeligt tilskud (Ferguson-zone 1). Placer det over nettet i den ene side, så frøerne kan vælge skygge i resten af terrariet. Tilbyd altid planter, der giver dækning i løbet af dagen.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Frøen er en glubsk lille jæger, der tager de fleste insekter på størrelse med hovedet eller mindre. Grundfoderet er små fårekyllinger på 6-10 mm og flyvedygtige bananfluer. Variér med husfluer og små møl. Husfluer kan købes som larver, får lov at forpuppe sig og kan som voksne opbevares i køleskab i op til en måned. Dryss de kolde, stive fluer ned i terrariet, hvor de vågner og giver frøerne noget at jagte.

Fodr 2-4 gange om ugen, med så meget, at alt er spist i løbet af natten. Er der foderdyr tilbage om morgenen, har du givet for meget. Er alt væk på få minutter, er det for lidt. Til en gruppe regnes ofte med 3-6 fårekyllinger pr. frø pr. fodring. Unge frøer fodres hver dag med bananfluer og helt små fårekyllinger.

Pudr foderet med et fosforfrit kosttilskud med kalk og D3-vitamin, og brug et tilskud med vitamin A i form af retinol, ikke beta-caroten, som padder ikke altid kan udnytte. Pudr hver anden fodring, og hyppigere til ungdyr. Smid tilskud ud, når de har været åbnet i tre til seks måneder.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Hyperolius riggenbachi er nataktiv og hurtig. Om dagen sidder dyrene stille på blade og ruder, og om natten jager de, svømmer i vandskålen og kalder. Hannerne forsvarer en yndlingsplads og kalder højt, ofte efter sprøjtning, så terrariet hører ikke hjemme i et soveværelse.

Frøerne holdes i en gruppe, og antallet kan være fem til ti dyr i et større terrarie. Med kun et par dyr ses kun en del af deres adfærd, og de yngler sjældent. Pas på, at terrariet ikke bliver overfyldt, så hannerne kan holde deres afstand.

Frøerne skal helst ikke håndteres. De er små og sarte, og huden optager stoffer fra hænderne. Er det nødvendigt, skal du have våde, rene hænder uden sæbe og creme. Flyt dyrene med en lille plastikbeholder, når der gøres rent. Åbn terrariet langsomt, for dyrene springer let op mod åbningen.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnene er lette at kende. Hannerne kalder, deres strubesæk er ofte farvet efter en nat med kald, og de er mindre og slankere end hunnerne. Hunnerne bliver større, og når de er klar til at lægge æg, skinner de runde æg gennem huden på bugen. Arten har kønsforskel i farve, så hanner og hunner kan også kendes på tegningen. De fleste hyperoliider bliver kønsmodne i løbet af det første leveår, og det regnes også med her, men et præcist tal for arten er ikke dokumenteret. Til avl bør gruppen have mindst tre til fire hunner og lige så mange hanner eller flere.

PARRING

Arter af slægten *Hyperolius* yngler typisk, når regntiden sætter ind. Terrariet kan efterligne det ved at fodre rigeligt, gerne dagligt og med variation, indtil hunnerne er tydeligt æggefyldte, og ved at spraye mindst en gang om dagen og en gang om natten. Hannerne kalder højlydt om natten, og ofte også om dagen efter sprøjtning. Lidt mindre ventilation kan hæve fugtigheden til 80-100 %, og det kan fremme avlslysten. Hvordan *H. riggenbachi* lokkes til at yngle, er ikke dokumenteret, så erfaringen er lånt fra beslægtede arter.

Hannen griber hunnen bagfra i parringsgrebet (amplexus), og parret søger et sted i eller ved vandet.

ÆG OG HALETUDSER

Æggene lægges i eller ved vand. Hos arter af slægten sidder de på vandplanter eller klæber over vand på blade og ruder, og præcis hvor *H. riggenbachi* lægger sine, er ikke dokumenteret. Antallet varierer fra nogle få dusin til flere hundrede æg pr. lægning (30-300), og tallet er lånt fra slægten. Der er ingen yngelpleje: forældrene passer ikke æg eller haletudser.

En lav vandskål er sjældent nok. Et større vandparti med vandplanter virker bedre. Flyt gruppen til et terrarie med 5-13 cm vand i bunden, eller sæt det eksisterende terrarie under vand efter at have fjernet bundlag, der rådner. Lad drivtømmer og korkbark flyde eller stikke op af vandet, og dæk vandet med vandplanter som tusindblad, hornblad, javamos og andre flydende vandplanter. Lange ranker af gyldenranke over vandet kan også bruges.

Vandkvaliteten er afgørende. Fjern døde foderdyr og ekskrementer, og skift mindst halvdelen af vandet hver uge, hvilket også kan fremme æglægningen. Sker der ingenting efter nogle uger, flyttes frøerne tilbage til normal opstilling, og en måned senere kan forsøget gentages.

Haletudserne er ikke kræsne, og flager eller piller til akvariefisk er nok, hvis vandet holdes på 21-24 °C. Brug en akvarievarmer, hvis det er nødvendigt. Haletudserne kan blive op til omkring 4 cm lange, når halen medregnes.

Læs mere: Opdræt af haletudser

METAMORFOSE

Æggene klækker efter omkring en uge, og tallet 6-8 dage er lånt fra slægten. Haletudserne vokser, og efter 45-120 dage, afhængigt af temperatur, foder og plads, kommer forbenene. Hos en beslægtet art, *Hyperolius pickersgilli*, gik udviklingen i stå ved 17-19 °C, og dødeligheden steg ved 16 °C og derunder, så for koldt vand er en risiko. Hold vandet rent og vandtemperaturen stabil, og undgå at overfodre.

Når forbenene kommer, klatrer de små frøer op på siden af akvariet. Så kan de samles op og flyttes til en lille ventileret plastboks med mindre end en halv centimeter vand og nogle blade at hvile på. Halen forsvinder i løbet af få dage, og først da skal de have mad. Sørg for, at de kan komme op af vandet, og at de nyforvandlede frøer ikke drukner.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede frøer er meget små og kræver helt små, levende foderdyr. Bananfluer og små fårekyllinger, ca. en uge gamle, udgør hovedparten og skal pudres med kosttilskud ved hver fodring. Fodr dem hver dag, og hold øje med de mindste, der kan blive udkonkurreret. Sorter dem i separate bokse, indtil de har fået størrelse.

Hold ungerne i ventilerede plastbeholdere med fugtigt underlag, planteblade og let sprøjtning. De voksne farver udvikles i løbet af de første måneder. Kønsmodenheden nås omkring et år efter forvandlingen, men det er ikke dokumenteret for arten. Flyt dem til et større terrarie, når de er store nok til at tage større byttedyr, og sæt dem sammen med frøer af samme størrelse.

Sundhed og typiske fejl

Hyperolius riggenbachi er hårdfør, når den først er faldet til, men vildfangede dyr har ofte en hård tid bag sig. De typiske problemer er:

- Magre eller udsultede dyr efter transport. Vælg dyr med fyldig, svagt hvælvet krop, og fodr jævnligt de første uger.
- Mangel på kalk og vitaminer, som viser sig som svaghed, krumme ben og rystelser. Brug et fosforfrit tilskud med kalk, D3 og vitamin A i form af retinol.
- Dårlig vandkvalitet, som kan give hud- og svampeproblemer. Skift vandet dagligt, fjern døde foderdyr, og undgå klor, sæbe og andre kemikalier.
- For lav fugt eller for meget varme, der tørrer huden ud. Hold fugtigheden på 65-80 %, og undgå høj varme.
- Stress og skræmte dyr, der slår sig, når de farer rundt. Brug et terrarie med frontdør og åbn det roligt.

Et sundt dyr er hurtigt, flygter, når det forstyrres, og har glat hud uden skrammer. Søg dyrlæge med forstand på padder, hvis en frø taber sig, ikke spiser, har sår, hævelser eller rød hud, eller sidder slap og sløv.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.